

DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ

Z DŮVODU REKONSTRUKCE SE PŘEDNÁŠKY KONAJÍ, NENÍ-LI UVEDENO JINAK,
V BUDOVĚ FF UK, NÁM. J. PALACHA 2, PRAHA 1, OD 17.30 HODIN,

MÍSTNOST 300 (ve třetím poschodí)

*Jazykovědné sdružení České republiky
srdečně zve na přednášky zimního běhu 2017*

5. října 2017

prof. PhDr. Marie Čechová, CSc.

Život s češtinou

Češka – češtinářka – Čechová

Přednáška představí knihu s tímto názvem (Academia, 2017). Ta navazuje na předcházející Řeč o řeči (Academia, 2012), měla být vlastně jejím 2. dílem. Porovná obsah i strukturu obou, více se soustředí na novější z nich: Zachycuje řečové jevy i výuku v jejich dynamice, posuny v užívání jazykových jevů v konfrontaci s jejich pojetím a popisem v jazykovědných příručkách. Stejně jako starší má úvahově-výkladový charakter a čerpá materiál z živé řečové praxe (viz kapitoly Řád a chaos v myslích uživatelů češtiny, Posuny v řeči profesionálních mluvčích veřejnoprávních médií, Život frazémů...) a z vyučování češtině (viz kap. Ztracená středoškolská léta? Zrušíme nejen větné rozborů? Kontinuita vzdělávání učitelů a žáků...).

I struktura novější knihy je obdobná jako starší, nikoli stejná: I. oddíl se zaměřuje na řeč v komunikaci, II. oddíl na češtinu ve škole, III. na blízkou minulost (na historii Olympiády češtiny, časopisu Český jazyk a literatura...) ve vztahu s předpokládaným vývojem, viz název oddílu Paměť pro budoucnost.

19. října 2017

doc. Dr. phil. Markus Giger

Nová Paradigmatika spisovné ruštiny

„Paradigmatika spisovnej ruštiny“ (1964) Ľubomíra Ďuroviče patří k nejlepším a didakticky nejúčelovějším výkladům fonologie a formálního tvarosloví spisovné ruštiny. Jako základ při výuce odpovídajících předmětů v rámci filologického vysokoškolského studia ruského jazyka slouží dodnes. Zároveň však odráží po více než půl století stav spisovné ruštiny, který už není zcela aktuální. Za podpory rozvojových prostředků FF UK jsme proto vytvořili novou verzi tohoto textu, která odráží aktuální kodifikaci spisovné ruštiny a bere zároveň ohled na nynější úzus pomocí korpusových sond. Původní text byl proto přeložen do češtiny, rozšířen a doplněn o četné odkazy na pozdější a aktuální literaturu.

2. listopadu 2017

Dr. Robert Hammel

Čeština z hlediska areální typologie

Charakteristické strukturní rysy češtiny vyplývají především z její příslušnosti ke skupině západoslovanských jazyků. Kromě toho tvoří čeština se sousedními jazyky, jak s příbuznými slovanskými, tak s neslovanskými, jazykový areál. Tento areál do určité míry též ovlivňuje její strukturu. Částečně na to už poukázal E. Skála, který předpokládal, že čeština je součástí tzv. středoevropského jazykového svazu. V přednášce budou diskutovány příklady společných strukturních (fonologických, morfologických a syntaktických) rysů různých jazyků patřících k dotyčnému areálu (kromě češtiny němčina, polština, slovenština, maďarština a jiné), přičemž se zdůrazní, že se výzkum jazykových areálů má zásadně opírat o údaje z nářečí, a ne ze spisovných jazyků, což jsou umělé jazykové útvary.

9. listopadu 2017

doc. PhDr. Petr Čermák, Ph.D. – doc. Mgr. Pavel Štichauer, Ph.D.

Kauzativní konstrukce v románských jazycích a jejich české protějšky

Cílem přednášky je na základě analýz provedených na paralelním korpusu InterCorp navrhnout typologii českých protějšků kauzativní konstrukce, v níž se kombinuje obecné kauzativní sloveso „dělat“ (*faire, fare, hacer, fazer*) s infinitivem. Tyto konstrukce představují v románských jazycích základní systémový prostředek vyjadřování kauzativnosti a obvykle se předpokládá jejich značná podobnost, pokud jde o využití a frekvenci. Pokusíme se na jedné straně naznačit nejprve určité rozdíly mezi jednotlivými románskými jazyky, na straně druhé – již s přihlédnutím zejména ke španělštině a italštině – navrhneme typologii překladových protějšků. Nabídneme zároveň i kvantitativní zastoupení jednotlivých typů. Z našich analýz mj. vyplyne o něco pestřejší typologie ekvivalentů, než je běžně (např. v gramatikách) uváděna, ale také výrazná tendence preferovat určité typy v závislosti na několika faktorech. Na závěr se pokusíme vyvodit z konkrétní analýzy některé obecnější typologické závěry.

15. listopadu 2017

prof. PhDr. Marie Dohalská, DrSc.

Jubilejní přednáška. Pořádá Kruh moderních filologů za participace JS ČR.

Přednáška se uskuteční od 18.00 hodin na adrese Hybernská 3, Praha 1, místnost 206.

23. listopadu 2017

Odborný seminář *Aktuální otázky gramatického popisu jazyka*
(**M. Friedová, M. Lopatková, K. Skwarska, P. Karlík, Fr. Štícha, J. Šimandl**)

Seminář se uskuteční od 13.30 hodin v budově AV ČR, Národní 3, Praha 1, místnost 206.

7. prosince 2017

prof. PhDr. Karel Kučera, CSc.

Česká přísloví v 17. století a dnes

Přednáška se zaměřuje na srovnání českých přísloví užívaných v 17. století (reprezentovaných rozsáhlou sbírkou J. A. Komenského *Moudrost starých Čechů*) a přísloví užívaných v současnosti, zachycených v novodobých slovnících a dalších pramenech včetně synchronních korpusů a internetu. Pozornost bude věnována odlišnostem ve frekvenci jednotlivých gramatických kategorií a rozdílům v rozsahu repertoáru přísloví ve srovnávaných dvou obdobích.